

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Meline Heimdal Haugland	Arkivkode: FA-F08
Arkivsaksnr: 19/194	Løpenr: 21/7720
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG

Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr
Formannskapet	07.10.2021	047/2021
Kommunestyret	21.10.2021	095/2021

Høyring - forskrift for tilskot til frivilligsentralar

21.10.2021 Kommunestyret:

Handsaming i møtet:

Formannskapet sitt framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

KS- 095/2021 Vedtak:

Uttale frå Samnanger kommune:

Modell 1 er best egna for å oppnå formålet med tilskotsordninga. I Samnanger kommune bur det rundt 2500 innbyggjarar. Tilskotsordninga skal sikra finansiering i både små og store kommunar. Det modell 1 som fører til minst økonomiske konsekvensar for kommunane med under 5000 innbyggjarar. Av dei fire modellane som vert presentert i høyringsnotatet frå Kulturdepartementet er modell 1 òg den som er mest føreseieleg.

07.10.2021 Formannskapet:

Handsaming i møtet:

Rådmannen sitt framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke.

FORM- 047/2021 Vedtak:

Uttale frå Samnanger kommune:

Modell 1 er best egna for å oppnå formålet med tilskotsordninga. I Samnanger kommune bur det rundt 2500 innbyggjarar. Tilskotsordninga skal sikra finansiering i både små og store kommunar. Det modell 1 som fører til minst økonomiske konsekvensar for kommunane med under 5000 innbyggjarar. Av dei fire modellane som vert presentert i høyringsnotatet frå Kulturdepartementet er modell 1 òg den som er mest føreseieleg.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Uttale frå Samnanger kommune:

Modell 1 er best egna for å oppnå formålet med tilskotsordninga. I Samnanger kommune bur det rundt 2500 innbyggjarar. Tilskotsordninga skal sikra finansiering i både små og store kommunar. Det modell 1 som fører til minst økonomiske konsekvensar for kommunane med under 5000

innbyggjarar. Av dei fire modellane som vert presentert i høyringsnotatet frå Kulturdepartementet er modell 1 òg den som er mest føreseieleg.

Dokument som er vedlagt:

Høyringsnotat - forskrift for tilskudd til frivilligsentraler 20.08.21

Rettelse av formulering i høyringsnotat

Kva saka gjeld:

Kulturdepartementet (KUD) har utarbeida eit høyringsnotat om ny forskrift om tilskot til frivilligsentralar. Frist for gje ein høyringsuttale er 12.11.2021.

Det er særskild framlegga om finansiering og tilskot som er relevant for Samnanger kommune å gje ein uttale om. Sidan 2017 har tilskotet vorte fordelt i rammetilskotet til kommunane med særskild fordeling til frivilligsentralar. For 2021 er Samnanger kommune tildelt kr 440 000 i tilskot til frivilligsentralen. Slik det er i dag betalar ikkje kommunen eigendel.

I høyringsnotatet legg KUD fram fire modellar. Dei vurderer modell 1 eller modell 4 som mest hensiktsmessig. Modell 1 er vært lik fordelinga i dag, medan modell 4 inneber større endringar.

Uavhengig av modell for fordeling vil tilskotet til frivilligsentralar vera ei rammestyrt ordning. Det vil sei at den totale ramma for tilskotet vert avgjort i den årlege budsjetthandsaminga. KUD ønskjer òg å innføra krav om 40 prosent lokal finansiering, uavhengig av kva modell som vert valt.

Kulturdepartementet ønskjer innspel frå høyringsinstansane på kva modell me meiner er best egna til å oppnå formålet i tilskotsordninga. Ein kan lesa meir om formålet med ordninga i vedlagte høyringsnotat.

Vurderingar og konsekvensar:

Slik høyringsnotatet framstår er det kun høve til å gje ein uttale om kva modell kommunen meiner er best egna. Høyringsnotatet ser ikkje ut til å opna opp for innspel i samband med det nye kravet om 40 prosent eigendel. Den nye ordninga vil føra med seg kostnader for Samnanger kommune. I vurderinga av modellane vert 40 prosent eigendel av totale driftskostnader lagt til grunn. Dess meir tilskot kommunen får, dess meir må kommunen stilla med i eigendel.

Per i dag er det budsjettet med kr 440 000 til frivilligsentralen. Budsjettet er fordelt på løn til frivilligkoordinator i 50 prosent stilling og drift av sentralen. Kommunen har ikkje hatt utgifter med frivilligsentralen. Skal Samnanger kommune ha ein fungerande frivilligsentral er det ikkje gunstig å redusere budsjettamma.

I Samnanger blei frivilligkoordinator tilsett i 50 prosent stilling i 2018. Frivilligkoordinator har gjort ein svært god jobb med å utvikla sentralen, med omsyn til sentrale føringar og lokale behov. Tilboda i frivilligsentralen er mykje brukt. Frivilligsentralen er eit viktig formidlingspunkt mellom frivillige og dei som ønskjer litt støtte og hjelp. Frivilligsentralen er òg ein viktig samarbeidspart for frivillige lag og organisasjonar, og dei ulike avdelingane i kommunen. Gjennom sitt engasjement har frivilligkoordinator søkt- og fått tilskot til – mange prosjekt, som kjem innbyggjarane til gode.

Kulturdepartementet vurderer modell 1 eller modell 4 som mest hensiktsmessig. Modell 1 er svært lik ordninga slik den er i dag, medan modell 4 inneber større endringar. Det er kun desse to modellane KUD har gjort ei vurdering av. I modell 2 vert det føreslått å fordela tilskot etter innbyggartal, så denne ordninga er ikkje til fordel for Samnanger kommune. For vår del kan ein stilla spørsmål ved om modell 3 også burde vore vurdert, men det er svært lite informasjon om den i høyringsnotatet.

Kulturdepartementet legg fram modellane, og vurderer dei, som følgjande:

Modell 1

Fordeling etter samme prinsipp som før 2017 – et fast beløp per frivilligsentral. Denne ordningen er enkel, ubyråkratisk og godt kjent. En slik fordeling sikrer at alle eksisterende frivilligsentraler fortsatt kan regne med tilskudd til videre drift. Samtidig vil det fortsatt være store forskjeller mellom kommuner. Denne modellen er innrettet slik at tilskudd til nye frivilligsentraler enten må resultere i lavere tilskudd til alle, eller at rammen må økes tilsvarende. En slik mekanisme kan føre til press på ordningen.

Modell 4

Gi en minstesats til alle kommuner med minst én frivilligsentral. Minstesatsen skal dekke utgifter til én sentral, sammen med lokal finansiering, og være på omtrent samme nivå som tidligere tilskudd per frivilligsentral. Resten av rammen fordeles likt etter innbyggerantall, men tilskuddet øremerkes frivilligsentralen(e). En slik fordeling gir en mer lik fordeling av tilskudd per innbygger, men sikrer fremdeles et tilbud om frivilligsentral i alle kommuner.

Vurdering av modell 4

Modell 4 innebærer en større endringer enn modell 1, men gir en likere fordeling og økt lokalt handlingsrom.

Forslaget legger opp til at tilskuddet beregnes delvis på bakgrunn av innbyggertall, og ikke antallet eksisterende frivilligsentraler. Alle kommuner sikres tilskudd til minst én frivilligsentral, mens resten fordeles etter innbyggerantallet. En slik fordeling gir en likere fordeling av tilskudd per innbygger.

Modell 4 innebærer også at det ikke er et krav om flere frivilligsentraler for å utløse mer tilskudd. Det gir et større handlingsrom i kommunale beslutningsprosesser til å prioritere bruken av midlene ut i fra lokale forutsetninger og behov. Dette er i tråd med intensjonen fra det opprinnelige forslaget om å overføre tilskuddet til kommunene.

Disse endringene gjør det mulig å bygge opp litt større enheter med et mer solid fagmiljø. En fordeling som legger opp til at det kun er økonomi til én ansatt per sentral er sårbart for utskiftninger og kan begrense muligheten til å jobbe bredt. En effektiv frivilligsentral kan noen steder kreve flere ressurser med ulik kompetanse. Selv om kommuner og andre oppfordres til å stille med lokal finansiering ut over kravet på 40 prosent, bør ikke tilskuddsordningen i seg selv være til hinder for en slik organisering. I modell 1 vil en kommune kun få mer tilskudd hvis den oppretter en ny frivilligsentral, ikke hvis den utvider tilbudet ved en eksisterende frivilligsentral.

Kulturdepartementet vurderer modell 1 eller modell 4 som mest hensiktsmessig. Modell 1 er svært lik dagens fordeling, mens modell 4 innebærer større endringer. Kulturdepartementet ønsker innspill fra høringsinstansene på hvilken modell som de mener er best egnet til å oppnå formålet i tilskuddsordningen. I utkastet til forskrift er alternativ tekst markert med gult.

Vurdering av modell 1

Modell 1 vil i stor grad videreføre tilskuddet slik det har fungert tidligere. Hele rammen for ordningen fordeles mellom alle landets frivilligsentraler. Kommunen plikter å overføre tilskuddet i sin helhet til den enkelte frivilligsentral. En slik fordeling er ubyråkratisk og vil gi forutsigbarhet til de eksisterende frivilligsentralene som i stor grad kan fortsette sin drift som før. Modellen vil være i tråd med Stortingets vedtak.

Tidligere har det vært litt ulik sats per frivilligsentraler, avhengig av når frivilligsentralen ble opprettet. I modell 1 vil satsen per frivilligsentral bestemmes ut fra den totale rammen og antallet frivilligsentraler, med samme tilskudd til alle. Med dagens bevilgning gir det i overkant av 430 000 kr per frivilligsentral, i tillegg til 40 prosent lokal finansiering. Ved etablering av nye sentraler må enten satsen settes ned eller rammen for ordningen økes.

Det bør vurderes om det i modell 1 skal settes et tak for hvor mange frivilligsentraler en kommune kan få tilskudd til, basert på innbyggertall. I dag er det et skjevt tilbud av frivilligsentraler i befolkningen, der kommuner med flest frivilligsentraler per innbygger får et tilskudd som er 159 ganger så høyt per innbygger som i kommunene med færrest frivilligsentraler per innbygger.

Modell 4 gir ikke lenger et insentiv til å ha mange selvstendige frivilligsentraler. Dette kan føre til at noen frivilligsentraler slås sammen og at det samlede antallet frivilligsentraler går ned. Kulturdepartementet mener at det ikke er et selvstendig mål å opprettholde *antallet* frivilligsentraler. Det vesentlige er å legge til rette for frivilligsentraler som kan stimulere til frivillig innsats, være åpne møteplasser for befolkningen og være et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor. Noen steder kan disse målene best nås ved å ha større frivilligsentraler med flere ansatte og mer ressurser. Staten legger til grunn at kommunene er best i stand til å vurdere hvilke løsninger som egner seg på bakgrunn av kunnskap om og erfaring fra den lokale frivilligheten.

I modell 4 anbefaler Kulturdepartementet at minstesatsen settes noe lavere enn tilskuddet per frivilligsentral i dag, ettersom det i tillegg kommer et tilskudd per innbygger. Kulturdepartementet foreslår at minstesatsen settes slik at en kommune med 5000 innbyggere får det samme i statstilskudd i den nye ordningen som en kommune får for en frivilligsentral i 2021. I praksis betyr dette at den minste kommunen i ordningen med omkring 500 innbyggere vil få ca 360 000 kr i statstilskudd, som er ca 40 000 kr mindre enn minstesatsen i 2021.

Endringene for hver kommune vil avhenge av hvorvidt kommunen har hatt flere eller færre frivilligsentraler per innbygger enn gjennomsnittet. Hovedvirkningen vil være en jevnere fordeling av tilskuddsmidlene mellom landets innbyggere.

De ti kommunene som vil oppleve et størst kutt med modell 4 vil få mellom 1 700 000 kr og 610 000 kr mindre. De ti kommunene som vil få størst økning i tilskuddet vil få mellom 1 500 000 kr og 560 000 kr mer.

Vurderingar frå administrasjonen

Ved krav om 40 prosent eigendel av frivilligsentralen sitt totale driftsbudsjett vil den nye ordninga medføre utgifter for kommunen. Dess meir tilskot kommunen får, dess meir må kommunen stilla med i eigendel.

Modell 1

Modellen vil i stor grad vidareføre tilskotet slik det har fungert tidlegare. Heile ramma vert fordelt mellom alle frivilligsentralane i landet, og eksisterande frivilligsentralar kan i stor grad fortsette som før. Denne ordninga er den mest føreseielege med tanke på framtidig drift. I dag får kvar frivilligsentral ca kr 430 000. I tillegg kjem 40 prosent eigenfinansiering. Budsjettramma til frivilligsentralen vil dermed auka med kr 176 000, som tilsvara den kommunale eigendelen. Det totale driftsbudsjettet vert kr 606 000.

Modell 4

Modellen inneber større endringar enn modell 1, men gjev i følgje KUD likare fordeling og auka lokalt handlingsrom. Alle kommunar vert sikra tilskot til minst èin frivilligsentral, medan resten vert fordelt etter innbyggartal. I modell 4 anbefaler KUD at minstesatsen vert sett noko lågare enn tilskotet per frivilligsentral er i dag, ettersom det i tillegg kjem eit tilskot per innbyggjar. KUD føreslår at kommunar med 5000 innbyggjarar får same statstilskot som i dag (kr 440 000), medan kommunar med omkring 500 innbyggjarar vil få ca kr 360 000 i statstilskot. Ut frå denne modellen kan Samnanger kommune truleg venta eit tilskot på ca kr 400 000. I tillegg kjem kommunal eigendel på ca kr 160 000. Det totale driftsbudsjettet vert ca kr 560 000. I Samnanger kommune er det èin frivilligsentral. Den er kommunal, og tilskotet går direkte til frivilligsentralen sitt budsjett. I høyringsnotatet skriv KUD at modell 4 gjer eit «større handlingsrom i kommunale beslutningsprosesser til å prioritere bruken av midlene ut i fra lokale forutsendinger og behov». Dette er nok mynta på kommunar med fleire

frivilligsentralar, kor kommunen fordeler tilskot per frivilligsentral.

Konklusjon

For Samnanger sin del gjev ikkje skilnaden mellom modell 1 og 4 dei største utslaga. Med tanke på planlegging av budsjett 2022 og økonomiplan 2022-2025 er modell 1 likevel meir føreseieleg. Den gjev òg kommunen noko meir i tilskot enn modell 4.

I denne saka skal det ikkje takast stilling til om frivilligsentralen skal halda fram, men dersom Samnanger kommune ønskjer å satsa på vidare drift av frivilligsentralen, vurderer administrasjonen modell 1 til å vera best eigna til å oppnå formålet i tilskotsordninga. I Samnanger kommune bur det rundt 2500 innbyggjarar. Tilskotsordninga skal sikra finansiering i både små og store kommunar. Det modell 1 som fører til minst økonomiske konsekvensar for kommunane med under 5000 innbyggjarar.